
Практика змішаного навчання при викладанні іноземної мови у ЗВО Великобританії

Віта Безлюдна

Кафедра іноземних мов/факультету іноземних мов, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Умань, Україна

ORCID 0000-0002-4333-9026

Ольга Свиридюк

Кафедра іноземних мов/факультету іноземних мов, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Умань, Україна

ORCID 0000-0003-3954-397X

Для цитування цієї статті:

Віта Безлюдна, Ольга Свиридюк. Практика змішаного навчання при викладанні іноземної мови у ЗВО Великобританії. *International Science Journal of Education & Linguistics*. Vol. 2, No. 1, 2023, pp. 86-92. doi: 10.46299/j.isjel.20230201.09.

Надійшла до редакції: 24 листопада 2022 р.; **Схвалено:** 19 грудня 2022 р.;

Опубліковано: 01 лютого 2022 р.

Анотація: У статті представлено практику змішаного навчання при викладанні іноземної мови у ЗВО Великобританії. Наголошено на актуальності вивчення питання впровадження змішаного навчання у роботу закладів освіти, особливо у воєнний час, через що звернулись до успішного досвіду його реалізації в університетах Об'єднаного Королівства. Зазначено, що опитування цифрового досвіду студентів закладів вищої освіти 2021/22 (Student digital experience insights survey 2021/22) проведене Jisc (the UK digital, data and technology agency focused on tertiary education, research and innovation), підтверджує, що більшість студентів віддають перевагу змішаному підходу до навчання, ніж очному. Підкреслено, що більшість університетів використовують онлайн або цифрове навчання для проведення лекцій, неінтерактивних онлайн сесій і записані сесії та очне (in-person, on-campus) навчання для семінарів, лабораторних робіт, практичної діяльності, майстеркласів, практичних занять, індивідуальних занять та роботу у малих групах. На прикладі трьох університетів (Ардена, Нортгемптона та Саусгемптона), описано моделі змішаного навчання, котрі вони застосовують у своїй практиці. З'ясовано, що викладачі використовують платформи: Zoom, Google Meet та Teams при онлайн викладанні іноземних мов та Google classroom при очному. Наголошено, що потрібно тримати у полі уваги підходів, до навчання та викладання, які повинні дозволяти науковцям визначити, де здобувачі мають проблеми з онлайн-контентом або відстають, щоб можна було задовольнити їхні навчальні потреби; спілкування зі студентами, щоб виявити та усунути перешкоди для відвідування та роботи; співпрацю зі студентами та студентськими профспілками, щоб створити інструменти (включаючи опитування, фокус-групи, референтні групи), щоб студенти могли оцінити свій досвід змішаного навчання; зворотнього зв'язку онлайн, який є своєчасним і такої ж високої якості, яку очікують студенти під час очного навчання; чіткої детальної інформації про те, як буде проходитиме курс; підтримки в розвитку навичок, необхідних для ефективного онлайн-навчання.

Ключові слова: змішане навчання, онлайн навчання, дистанційне навчання, перевернутий клас, іноземні мови, Zoom, Google Classroom, Teams.

---

1. Вступ

Питання організації та здійснення змішаного навчання в умовах воєнного стану набуває переконливої актуальності. Кілька років поспіль науковці всього світу обговорювали основні аспекти, недоліки та переваги змішаного навчання на різних форумах, конференціях, круглих столах тощо. Особливо під час пандемії COVID-19, коли практично всі освітні заклади були залучені до запровадження такого навчання. Усім учасникам цього процесу довелося співпрацювати, щоб забезпечити принаймні достатній рівень освіти. Частина учасників мала досвід такого навчання, для більшості – це було вперше. Всі чекали на спад хвороби і повернення до нормального життя та звичної форми освіти – очної. Варто зазначити, що деякі освітні заклади, особливо заклади вищої освіти, вирішили частково продовжити навчання у змішаній формі, так як бачили в цьому позитивні моменти. І це було вірним рішенням, бо після введення в Україні воєнного стану згідно Закону України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»[1] Міністерство освіти і науки відправило 25 лютого 2022 року всі учбові заклади на канікули терміном в два тижні. Вже 7 березня міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет виступив із закликом відновлювати освітній процес в тих регіонах і населених пунктах, де ситуація спокійніша. Сергій Шкарлет повідомив, що Міносвіти вже ухвалило рішення, яке передбачає два кроки: тимчасове припинення освітнього процесу там, де це неможливо через активні бойові дії і агресію Російської Федерації; організацію освітнього процесу по дистанційній або змішаній системі навчання там, де це можливо (за узгодженням з військово-цивільною адміністрацією)[2].

І коли під час пандемії COVID-19 основним завданням було обмежити фізичні контакти, щоб мінімізувати розповсюдження вірусу, то в умовах війни перед директорами шкіл та місцевими громадами стоїть завдання зробити освітній процес безпечним, не втративши якості [3].

З іншого боку вивченню іноземних мов, особливо англійській, приділяється увага на усіх рівнях влади. Наприклад, заступник міністра культури й інформаційної політики Ростислав Карандєєв під час брифінгу 12 серпня повідомив, що найближчим часом англійській мові в Україні нададуть особливий статус: "мова міжнародного спілкування". Законопроект підготовлено за дорученням прем'єр-міністра. Він передбачає: встановлення особливого статусу англійської мови в Україні як мови міжнародного спілкування; значне розширення сфери застосування англійської мови в Україні; англійська мова буде обов'язковою в окремих публічних сферах суспільного життя, де наявні міжнародні комунікації.

“Розширення сфери застосування англійської мови в Україні сприятиме активізації процесів інтеграції українців у європейську спільноту. Кожен українець, який вивчатиме англійську мову, буде значно більше обізнаний про Європейське життя. Це також допоможе формуванню суб'єктності України у світових глобалізаційних процесах. Крім того, після нашої перемоги, впливатиме на зростання інвестиційної та туристичної привабливості України”, – вважає Карандєєв. Він наголосив, що наразі Україна за світовим рейтингом займає 40 позицію зі 112 країн щодо рівня володіння громадян англійською мовою [4].

2. Зміст змішаного навчання

Змішане навчання, або *blended learning* (також відоме як гібридне навчання (*hybrid learning*)), – це метод навчання, який об'єднує синхронне (традиційне, очне) навчання та асинхронне (цифрове) навчання, надаючи студентам більшу гнучкість в отриманні навчального досвіду [5].

Є кілька варіантів «змішування»: поєднання очної форми із дистанційною; поєднання різних форматів навчання у межах одного класу (основне очне навчання із використанням технологій дистанційного навчання та різних форм роботи з електронними ресурсами, онлайн-

курсами тощо); поєднання самостійного навчання та співпраці в класі; змішування основного навчального контенту (підручників та навчальних матеріалів) із зовнішніми матеріалами (електронними ресурсами).

Найбільш застосованою в Україні наразі є практика поєднання очної форми із дистанційною [3].

Міністерство освіти і науки запропонувало «Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти», де зазначено, якщо в закладі освіти: реалізація змішаного навчання носить хаотичний характер; кожен викладач користується власним набором інструментів; немає цілісного розуміння, як відбувається навчальний процес; відсутня можливість перевірити якість навчання і матеріалів; відсутня системна технічна й методична підтримка викладачів і студентів [6], такий заклад потребує повного перезавантаження змішаного навчання.

3. Мета статті

Отже, на нашу думку було б доречно звернутись до закордонного досвіду практики змішаного навчання при викладанні іноземної мови, а саме Сполученого Королівства Великобританії та Північної Ірландії, що дасть змогу застосувати найкращі практики у роботі вітчизняних закладів вищої освіти.

4. Аналіз літератури

Використання та ефективність змішаного навчання при викладанні іноземної мови досліджували закордонні вчені, а саме Akbarov, Gönen, & Aydoğan, 2018 [7]; Banditvilai, 2016 [8]; Ghazizadeh & Fatemipour, 2017 [9]; Liu, 2013 [10]; Zhang & Zhu, 2018 [11] та вітчизняні Форостюк, 2021 [12]; Желуденко та Сабітова, 2018 [13]; Bezliudnyi, Bezliudna, Shcherban & Komar, 2019 [14]; Олейнікова, 2022 [15].

5. Результати досліджень

Серед 119 університетів Сполученого Королівства на початку 2022 року 74 обрало змішану форму навчання, 44 тільки очне навчання, що свідчить про перевагу змішаного навчання над очним [16].

Опитування цифрового досвіду студентів закладів вищої освіти 2021/22 (Student digital experience insights survey 2021/22) проведене Jisc (the UK digital, data and technology agency focused on tertiary education, research and innovation), підтверджує, що більшість студентів віддають перевагу змішаному підходу до навчання, ніж очному.

Опитування описує, як студенти використовують технології у своєму навчанні, їхнє ставлення до них, переваги та проблеми; опитування проводилося з жовтня 2021 року по квітень 2022 року та залучило 33 726 респондентів.

Ключові статистичні дані включають: 42% респондентів віддали перевагу переважно очному навчанню; 45% хотіли б поєднання на місці та онлайн; 13% хотіли, щоб їх навчали переважно онлайн.

Загалом студенти, які взяли участь в опитуванні, повідомили про покращення досвіду цифрового навчання: 74% оцінили якість свого онлайн-навчального середовища як вище середнього (найкраще, що можна собі уявити, відмінне або добре), що на 7 відсотків вище порівняно з 20/21, і лише 6% оцінили його як нижчий за середній, що становить половину попереднього показника.

Однак більшість респондентів не мають права голосу щодо вибору цифрових інструментів, які використовуються у їхніх курсах, і не вважають, що існує належна підтримка онлайн-навчання: 37% повідомили, що брали участь у прийнятті рішень щодо навчальних

платформ, які використовують їхні університети; більше третини (35%) оцінили підтримку онлайн-навчання як середню або гіршу; лише 33% респондентів оцінили свої цифрові навички та потреби в навчанні. У звіті також показано покращення цифрового доступу та підтримки в кількох сферах: кількість тих, хто має проблеми з Wi-Fi/ширококутним доступом до Інтернету, зменшилася на 12 відсотків порівняно з попереднім роком – з 63% до 51%; 16% важко знайти безпечне приватне місце для роботи, порівняно з 21% роком раніше; менше студентів повідомили про проблеми з вартістю мобільного передавання даних, знизившись на 9 відсотків у порівнянні з минулим роком до 24% респондентів; відсоток студентів, які повідомили про відсутність доступу до навчальних платформ, зменшився більш ніж вдвічі, впавши з 30% до 13%.

Однак більшість респондентів (63%) все ще стикалися з проблемами доступу до цифрових ресурсів, оцінювання чи лекцій. Проблемою також залишається брак цифрових даних і даних: 51% повідомили про проблеми з Wi-Fi/ширококутним сигналом, а 15% мали проблеми з вартістю мобільного передавання даних. Відсоток студентів, які не мають доступу до відповідного комп'ютера чи іншого пристрою, дещо зменшився на 3 відсотки (з 15% до 12%) між 2021 та 2022 роками.

У передмові до звіту професор Стів Вест СВЕ, віце-канцлер UWE Bristol і президент університетів Великої Британії, сказав, що ключем до створення успішних змішаних курсів є залучення студентів і підтримка студентів з нижчими доходами за допомогою пристроїв, навчання тощо: «Немає однозначної відповіді на запитання, чого хочуть студенти, тому ми повинні залучати студентів до розробки навчального досвіду та технології для його підтримки, сприяючи безперервній спільній творчості на всіх рівнях зі студентами як партнерами .

Сектору також необхідно вирішувати постійні проблеми, які онлайн-навчання створює для деяких студентів: бідність цифрових технологій і даних існує стільки ж, скільки й Інтернет, але знадобилася пандемія, щоб висвітлити важке становище значної меншості знедолених студентів, які не мають доступу до життєво важливих основ – відповідних пристроїв, надійного підключення до Інтернету, безпечного та приватного місця для роботи – і хто не може дозволити собі витрати на мобільні дані чи ширококутний зв'язок» [17].

Більшість університетів використовують онлайн або цифрове навчання для проведення лекцій, неінтерактивних онлайн сесій, записані сесії та очне (in-person, on-campus) навчання для семінарів, лабораторних робіт, практичної діяльності, майстеркласів, практичних занять, індивідуальних занять та роботу у малих групах.

Наприклад, університет Ардену пропонує проводити два дні на тиждень у вибраному здобувачем навчальному центрі. У кожен із цих двох днів здобувач відвідуватиме чотиригодинний урок під керівництвом викладача-спеціаліста. Під час цих сесій здобувача заохочуватимуть обговорювати, вести дебати та ставити запитання, щоб покращити розуміння та набуття ключових навичок у предметі курсової роботи. Онлайн-елемент навчання складається з мінімум 25 годин самостійного навчання на тиждень і відбувається через платформу онлайн-навчання *ilearn*. Сюди входять навчальні посібники, курсові роботи, засоби підтримки навчання, форуми чатів, заходи з розвитку кар'єри та багато іншого. Усі курсові роботи та завдання завантажуються через безпечну онлайн-зону для оцінювання на *ilearn*. Здобувач може в будь-який час зв'язатися зі своїм викладачем електронною поштою, а зі співробітником служби підтримки студентів – електронною поштою чи телефоном.

Університет Нортгемптона почав впроваджувати змішане навчання з 2014 року.

Хоча успішне активне змішане навчання ніколи не сприймалося як широкомасштабна стратегія онлайн-навчання чи дистанційного навчання для Нортгемптона, але все ж базується на плавному, цілеспрямованому та продуманому використанню технологій для навчання, що допомогло університету, коли почалось карантинне обмеження. Як результат, більша частина навчання була добре спланованою, а не поспішним реагуванням на надзвичайні ситуації.

Вчителі виявили, що завдяки роботі, яку вони провели протягом попередніх кілька років щодо активного змішаного навчання, вони змогли застосувати ці знання та матеріали в контексті такого несподіваного сценарію, як Ковід, і зробити це швидко.

В Університеті Саусгемптона викладачі використовують різними моделі змішаного навчання, де це доречно, за допомогою онлайн-ресурсів та різноманітних авторських технічних засобів. Така модель, як «перевернуте навчання», поєднує сильні сторони самостійного онлайн-навчання та навчання у групі під час лекцій. Команда Digital Learning працює з науковцями, щоб допомогти їм вибрати та впровадити відповідні технології, які покращують досвід навчання студентів та сприяють груповим проектам [].

При онлайн викладанні іноземних мов викладачі іноземних мов в університетах Сполученого Королівства віддають перевагу Zoom (хмарна платформа відеоконференцій, яку можна використовувати для відеоконференцій, аудіоконференцій, вебінарів, записів зустрічей і чату), Google Meet (сервіс відеотелефонного зв'язку, розроблений компанією Google) та Teams (платформа для командної роботи в Office 365 від Microsoft).

Найбільшою перевагою платформи Zoom є змога поділу групи на підгрупи у кількох кімнатах, що є дуже доречним для практики спілкування іноземною мовою. Щодо Google Meet, то основною перевагою даного додатку є те, що ні викладачу, ні студенту не потрібно додатково реєструватися. Достатньо мати обліковий запис в мережі Google. Даний застосунок гарно працює і на ПК, і на телефоні або планшеті. Microsoft Teams – єдина програма, яка містить чати, відеодзвінки, зустрічі, файли, завдання та календар в одному місці.

При очному викладанні іноземних мов викладачами активно використовується платформа Google classroom, де здобувачі можуть знайти необхідні матеріали з попереднього заняття, завантажити виконане завдання на перевірку викладачу та виконати онлайн тест. Для зручності впровадження комунікації між викладачем та здобувачем є кілька інструментів, а саме чат, пошта та коментарі до завдань.

Варто зазначити, що попри успішність та ефективність використання моделей змішаного навчання, потрібно бути уважним до: підходів, до навчання та викладання, які повинні дозволяти науковцям визначити, де здобувачі мають проблеми з онлайн-контентом або відстають, щоб можна було задовольнити їхні навчальні потреби; спілкування зі студентами, щоб виявити та усунути перешкоди для відвідування та роботи; співпрацю зі студентами та студентськими профспілками, щоб створити інструменти (включаючи опитування, фокус-групи, референтні групи), щоб студенти могли оцінити свій досвід змішаного навчання; зворотнього зв'язку онлайн, який є своєчасним і такої ж високої якості, яку очікують студенти під час очного навчання; чіткої детальної інформації про те, як буде проходитиме курс; підтримки в розвитку навичок, необхідних для ефективного онлайн-навчання.

6. Висновки

Отже, університети Сполученого Королівства активно впроваджують змішане навчання у освітній процес, що підтверджують наведені вище дані. Моделі змішаного навчання допомагають посилити, урізноманітнити, полегшити та покращити навчання, що в свою чергу підвищує якість, ефективність та результативність освіти, яку отримують здобувачі. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у ретельному вивченні формуванню іншомовної компетентності здобувачів освіти в умовах змішаного навчання в університетах Об'єднаного Королівства.

Список літератури:

- 1) Закон України від 24 лютого 2022 року No 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні». URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-IX#Text>.

- 2) Навчання під час війни: як в Україні працюватимуть Вузи і школи. Даріна Лісоченко. URL: <https://klymenko-time.com/uk/novosti/ucheba-vo-vremya-vojny-kak-v-ukraine-budut-rabotat-vuzy-i-shkoly/>
- 3) Змішане навчання: як організувати якісний освітній процес в умовах війни URL:<https://sqe.gov.ua/zmishane-navchannya-yak-organizuvati-yaki/>
- 4) МКІП працює над проектом закону про особливий статус англійської мови в Україні. URL: <https://mkip.gov.ua/news/7518.html>
- 5) Свиридчук О. (2021). Зміст змішаного навчання у закладах вищої освіти. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету, 4, 120–128. doi:
- 6) Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchannya/zmishanenavchannia-bookletspreads-2.pdf>
- 7) Akbarov, A., Gönen, K., & Aydoğ an, H. (2018). Students' attitudes toward blended learning in EFL context. *Acta Didactica Napocensia*, 11(1), 61–68. doi:10.24193/adn.11.1.5.
- 8) Banditvilai, C. (2016). Enhancing Students' Language Skills through Blended Learning. *Electronic Journal of e-Learning*, 14(3), 220–229.
- 9) Ghazizadeh, T., & Fatemipour, H. (2017). The effect of blended learning on EFL learners' reading proficiency. *Journal of Language Teaching and Research*, 8(3), 606–614. doi:10.17507/jltr.0803.21.
- 10) Liu, M. (2013). Blended Learning in a University EFL Writing Course: Description and Evaluation. *Journal of Language Teaching & Research*, 4(2), 301–309. doi:10.4304/jltr.4.2.301-309.
- 11) Zhang, W., & Zhu, C. (2018). Comparing learning outcomes of blended learning and traditional face-to-face learning of university students in ESL courses. *International Journal on E-Learning*, 17(2), 251–273.
- 12) Флоростюк, І. В. (2021). Викладання іноземної мови у вищій школі в умовах дистанційного та змішаного навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 35(6), 227–232.
- 13) Желуденко, М. А. та Сабітова, А. (2018). Змішане навчання як оптимальна та ефективна форма сучасної освіти. *Вісник національного авіаційного університету*, 12, 38–43.
- 14) Безлюдний, О., Безлюдна, В., Щербань, І., Комар, О. (2019). Досвід використання змішаного навчання на заняттях з англійської мови у закладах вищої педагогічної освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 73(5), 86–100.
- 15) Олейнікова, Г. (2022). Особливості викладання іноземної мови у форматі змішаного навчання. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*, 58, 109–119.
- 16) University Responses to Covid-19. URL: <https://www.studentcrowd.com/article/university-responses-to-covid-19>
- 17) Student digital experience insights survey 2021/22 URL: <https://repository.jisc.ac.uk/8850/1/2022-07%20%28iDFItdP024.11%29%20DEI%20HE%20%26%20FE%20Reports%202022%20%28HE%29%20v1-05.pdf>

The practice of blended learning in teaching a foreign language in universities in the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Vita Bezliudna

Foreign Languages Department/Foreign Languages Faculty, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, Ukraine

Olha Svyrydiuk

Foreign Languages Department/Foreign Languages Faculty, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, Ukraine

---

Abstract: The article presents the practice of blended learning in teaching a foreign language in higher education institutions in Great Britain. The urgency of studying the issue of introducing mixed learning into the work of educational institutions, especially during wartime, was emphasized, which is why they turned to the successful experience of its implementation in the universities of the United Kingdom. It is noted that the Student digital experience insights survey 2021/22 conducted by Jisc (the UK digital, data and technology agency focused on tertiary education, research and innovation) confirms that most students prefer a blended learning approach over face-to-face learning. It is emphasized that most universities use online or digital learning for lectures, non-interactive online sessions and recorded sessions and face-to-face (in-person, on-campus) learning for seminars, laboratory work, practical activities, workshops, practical classes, individual classes and work in small groups. The blended learning models they use in their practice are described in the example of three universities (Arden, Northampton and Southampton). It was found that teachers use the following platforms: Zoom, Google Meet and Teams when teaching foreign languages online and Google classroom when teaching face-to-face. It is emphasized that approaches to learning and teaching should be kept in focus, which should enable scholars to identify where learners are struggling with online content or falling behind so that their learning needs can be met; communicating with students to identify and remove barriers to attendance and work; working with students and student unions to create tools (including surveys, focus groups, reference groups) for students to evaluate their blended learning experiences; online feedback that is timely and of the same high quality that students expect from face-to-face learning; clear detailed information about how the course will be conducted; support in the development of skills necessary for effective online learning.

Keywords: Blended learning, Online learning, Distance learning, Flipped classroom, Foreign languages, Zoom, Google Classroom, Teams.
